

„R A J A.“

6. BOJNA PESEM.

Kervavo se nebó žari,
 Požar na boj nam světi ;
 Požar uniči naj vasi,
 Pogum nam v persih néti.
 Svobodne gláve dvigamo,
 Za sábo vse požigamo,
 Da ní se nam mogoče
 Verniti v kočé.

Vse pústo, prazno, vse goló,
 Puščava je za nami ;
 Nazaj solznó ne zre okó,
 Sercá nam up ne mámi.
 Na puške se naslanjamo,
 Nikomur se ne vklanjamo,
 Gláv v jarem ne podamo,
 Umreti znamo !

Gorjé, ko lev se oprosti
 Iz tesnega zapora !
 Po maščevanji hrepení,
 Krí gôrko piti mora.
 V verigah zdihovali smo,
 Verige razdejalí smo,
 Svobodní kristijani !
 Kedó nam bráni ?

Hripavo kroka gladni vran,
 Korake spremlja naše ;
 Oj tiho, vran ! pobož strašan
 Obilo dá ti paše !
 Mi smerti ne bojimo se,
 Za vero, dom borimo se,
 Serdita roka naša
 Ne prizanaša.

Svet klicali smo na pomoč,
 Da reši nas sovraga ;
 Zastonj je glas v nebó vpíjoč,
 Brat bratu ne pomaga !
 Zdaj milosti ne prósimo,
 Pravico v rokah nósimo :
 Kedór se v bran nam stavi,
 Grom ga pozdravi !

Zvesté smo dali si roké,
 Prisega nam je sveta ;
 Besede nas ne preslepé,
 Zastonj se nam obeta !
 Če zadnje kri pretóčimo,
 Prej bratje se ne ločimo,
 Dokler pravica zmaga.
 Na boj, na vraga !

GOSPOD MIRODOLSKI.

IV.

„Samí, gospod Mirodolski, samí?“

„Sam, gospod župnik! Lepo je, da vam ní brani la vročina obiskati starega znanca. Sim-le sediva v senčnico; pot vas je ugrela, soparno je po gozdi, tudi senca malo pomaga. — Barba!“

Nepotrebno je bilo klicati. Že stoji polič rumenega vina na mizi pred gospodom. Zvesta služabnica stoji pred gospodom župnikom, ter čaka, da si obriše dobro rejeni postavni mož potno obličje; potem mu prime urno roko ter jo poljubi; to se ve da ní pozabila prej obrisati si ust z belim predpasnikom; snažna, čedna ženska je bila starikava Barba; po tem se zavertí ter otide, a verne se kmalo sè steklenico hladne studenčnice in hlebom belega kruha. Storivši svojo dolžnost izgubi se zopet po svojih opravkih; govorila ní besede, zdelo se ji je nespodobno; bila je Barba mirnega jezika in urnih rok, biser vseh poslov ženskega in moškega spola, kar jih je bilo do sedaj, in kar jih bode morebiti še nekoliko časa za nami. Čakala ní, da jo gospod opomni dolžnosti. Pesiček, ki je vesel priskakal pred svojim gospodom, naznanil ji je prihod imenitnega gosta; po tem je vedela, kaj ji je početi; iz glave je znala, po versti, vse hišne navade.

Gospod župnik je dobil doma, kakor smo videli, svojega znanca; drobni tovariš njegov ní bil tako srečen. Perún je bil z doma, bog vé, kam, kar ní bilo videti nikakor po volji njegovemu mlademu prijatelju; nekoliko časa stika po hiši in po vertu; ker ga ní najti, leže v hladno travo pod drevo izpehan in nevoljen.

„Kje je pa mladi svet?“ vpraša gospod župnik, ko se je nekoliko oddahnil in ugasil prvo žejo.

„Na griči, pri Radovanovi materi, je vse troje, in Perun z njimi. Radovan je bil pri nas; po kosili so odšli; kaj je njim vročina. Mene so pustili doma — starca; zvečer sem obljubil priti za njimi.“

„Starca! norčujete se, gospod Mirodolski! Precej enoliko let imava, krepkega se čutim res, in ne bojim se vsacega, vendar z vami bi se nič prav ne upal.“

„Poglejte moje lase!“

Imel je gospod Mirodolski, kar smo morebiti pozabili povedati v začetku povesti, goste, dolge bele lasé, ki so bili v nekakem čudnem, a nikakor neprijetnem nasprotju z njegovim polnim zdravo rudečim, sedaj krepko ogorelim obličjem, z jasnim, bistrim očesom, ki mu je tako pogumno in vendar tudi tako prijazno gledalo izpod temnih obervi. Gizdavost, najsmješneja moška slabost, ní bila slabost gospoda Mirodolskega, vendar ne dal bi si bil rad odrezati ali tudi samo prirezati čestitih belih lás, brez katerih si je bilo tudi težko

misлити moža, kakor leva brez veličastne grive. Tudi ni imel navade pokrivati si glavé; gologlav je hodil po vertu v mrazu in vročini. Lepo ga je bilo videti, ko se je s cvetočima hčerkama izprehajal čestiti očák, hrast korenjak med mladima lipama, ki jima čebele brenčé in šumé po dišečem cvetji!

„Sneg na verhu,“ govori dalje gospod Mirodolski, „sneg priča, da je zima, gospod župnik; kaj pomaga, da je gora v znožji še nekoliko zelena! Roka in noga, ne rečem, da ste mi odpovedali, tudi oko mi služi za vsako potrebo.“

„Ne vstrašili bi se, mislim, ako bi srečali sami v gozdu volka, z vašo pestjo po glavi, in dovolj bi mu bilo.“

„Poskusil bi že, poskusil; ne dal bi se mu kar tako. Ali nakositi koš detelje, zavihitati ga z desnico na ramo, to mi je še vedno igrača.“

„Veruje vam rad, kedor vas vidi, gospod, saj ste skoraj v prigovoru po vsej župniji zaradi svoje moči. Samo to se mi čudno zdi, kako ste mogli, tako dolgo po mestih živeč, ohraniti si tako terdno zdravje in tako moč.“

„Zdrava kmečka kri, gospod župnik, zmerno, trezno življenje, dela kolikor prav, počitek o pravem času, čista zdrava sapa, merzla voda, ne preveč skerbí, nič strastí in mirna vest, gospod župnik! tu imate vso mojo lekarno!“

„Veste, kaj se mi posebno pametno zdi, gospod Mirodolski? Da ste tako o pravem času, rekel bi morebiti kedo, pred časom popustili službo ter stopili v zasluženi pokoj, katerega vam bog daj uživati še mnogo, mnogo lét.*

„Vidite, dragi gospod, moja misel je bila vedno ta: Človek ima svoje dolžnosti, a tudi nekoliko pravice. Kader je izpolnil svoje dolžnosti, kolikor je najbolje mogel in znal, potem sme tudi nekoliko živeti zase.

Delo v tednu, a nedelje proste,
Trud ves dan, zvečér vesele goste!

govori nemški pesnik, in prav govori. Pameten človek ne čaka, da mu začno pešati moči, da že ne more več izpolnjevati svojih dolžnosti; umakne se za časa ter prepušča mesto mladim, čilim močém. Vsak ob svojem času, tako je prav, zlasti v učiteljskem stanu.

Žalostno je videti moža, ki se ubija in trudi — se vé da ne iz veselja do dela, ubija se in trudi, da doseže nekoliko več pokojnine; morebiti tudi sreberni križec — žalostno je, pravim, videti moža, katerega zapušča dušna in telesna moč, vendar se sili izpolnjevati težke svoje dolžnosti, učiti, izrejati mladino, katera se slednjič igra z njim, kakor veter s šibkim terstom. Tega nisem hotel čakati jaz, zato me vidite tukaj, gospod sosed, v neslavnem pokoji!“

„Bog vas živi, gospod Mirodolski, in daj tak pokoj vsem poštenim možém! — Srečo imate, dragi prijatelj z vsem, kar počnete. Glejte, zeta imate, da si boljšega ne morete želeti, ne hči vaša boljšega moža. Verl mladenič je Radovan, veselje mi je pogovarjati se

z njim. Vsestransko in korenito je izobražen, kolikor jaz soditi smem; in kako skromen je poleg svoje učenosti! Bog daj, da bi bila taka vsa naša učeča se mladina, da bi imeli mnogo takih učiteljev, potem nam ni se bati. Na tujem se ni izneveril svoji domovini, zvest sin ji je ostal, ali svojega domoljubja ne nosi na jeziku. Ime njegovo se ni imenovalo po taborjih, čitalnicah in časnikih, celo med našimi pesniki se pograša; kjer se je govorilo za domovino, kričalo in pilo, njega ni bilo ne čuti, ne videti. Rekel mi je, — in kako bi pošten človek ne bil njegove misli! — da prava, resnična, globoka ljubezen do domovine ne ropoče in ne kriči pri vsaki priložnosti, da jo čuje svet in slavi. Taka ljubezen, tako navdušenje je kakor plamen, ki ga daje zažgana slámina kopica, res mahom se dvigne visoko, da se nebo žari, da si otroci oči pokrivajo poleg nje, ter od veselja vris-kajo, da imajo tako velik ogenj! Nekoliko trenutij — plamen je ugas-nil, ostal je kupček pepela, žerjavice ne toliko, da bi se hruška spekla; žalostni stoje otroci, drugega ne, kakor da jih nekoliko časa oči skelé. Taki otroci smo bili tolikokrat tudi mi! O da bi vendar že kedaj izpoznali svojo nespamet, ne dajali se vedno in vedno slepiti bliščečim „frazam“, puhlim besedam ničemurnih, in tolikokrat tudi samopridnih kričájev! Svojih najsvetejših čutov ne razklada mož pred svetom, kakor pohišni prodajalec svoje blagó; globoko v persih goji sveti ogenj, kateri ga blagodejno ogreva in poživlja, njega in vse dejanje njegovo. Tako misli in govori Radovan o domoljubji in zatorej ga imam rad; ne bojim se, da bi se kedaj izneveril svojemu pre-pričanju, da bi ga kedaj utrudilo ali ostrašilo nasprotovanje, naj mu pride od zgoraj ali iz med zaslepljenih rojakov. Cesar se je naučil, kar je marno in s trudom lepega in dobrega nabral v tuji deželi, to pride kedaj, tega sem preverjen, našemu narodu v korist. In, kakor mi je pravil, ni on sam, kateri misli tako. Posebno veselje mi je bilo, pravo serčno veselje, ko mi je pravil, da je sedaj med našo mladino na Dunaji neka zaveza, neka skrivna zarotba, poštena za-rotba, gospod Mirodolski! bog nam daj obilo takih! Dali so si be-sedo, da hočejo malo govoriti, a mnogo delati za domovino. Pridnost je njih geslo in poštenost na vse strani. Dovolj sleparstva, pokazalo je, kaj more; naj poštenost enkrat poskusi svoje moči! Vsak naj se izuči in izuri v svoji stroki, da se mu ne boče nikogar bati. Potem pa vsi domóv, vsak na svoje mesto. Koreniti v vednosti, pošteni v dejanji, omikani in plemeniti v vedenji, koga bi se bali, kedo se more meriti z nami? Čislati, spoštovati nas morajo naši nasprotniki, potem se nas bodo bali, potem bodo skromni in tihi, kakor je spo-dobno človeku v tuji deželi: „Si vivis Romae, romano vivito more.“ To vam je pošten in časten boj, brez kričanja in psovanja. Tako bode, po božji in človeški pravici, Slovenec gospod na slovenski zemlji. Kaj pravite, gospod Mirodolski?“

„Nič novega mi niste povedali, čestiti gospod: Radovan in jaz nimava skrivnosti; vendar sem vas z veseljem poslušal do konca; kaj lepega človek rad dvakrat sliši. Poznate me, gospod, kakor jaz

poznam vas, zato se lahko umeva. Priletna sva obá; težko, da učakava lepe prihodnosti, katere želiva našemu narodu; vendar potolažena se ločiva od tod; zarija, ki lepši dan obéta, zlatí nebo; od daleč gledava obljubljeno deželo, v kateri bodejo srečno živeli naši potomeci. Na veselo prihodnost!⁴

„Bog živi Radovana, bog živi nado našo, slovensko mladino, bog živi vse slovenske poštenjake!“⁴

Žvenketanje kozarcev, nenavadno o takem času, ni dalo mirú skerbni Barbi. Kaj neki imata danes gospoda, da sta tako razneta! A ko vidi steklenico prazno na mizi, kaj treba tu premisleka? Vé takoj, kaj ji je storiti, ker znane so ji bile lepe hišne navade.

B. M.

ZGODOVINSKE ŽENE.

Pri Hajroneji l. 338 je izkervavéla helenska samostalnost in čez bleda trupla pobitih gerških boriteljev je stopala z železno peto makedonska falanga. Silno so kvišku spnè osorni, divji narod makedonski; možje prederzni, surovi, krepki; ženske osvetoželjne in dajmonsko strastne.

Táko nam se kaže tudi Olimpija, kralja Filipa soproga, mati vélikega Aleksandra. Ko si je bil vzel Filip drugo ženo, zadene ga, ko se je ravno razveseljeval v gledišči, bodalo morilca, ki ga je bila najela Olimpija. Ko se pozneje po Aleksandrovi smerti uname boj o zapuščenem svetovnem kraljestvu, stopi z nova Olimpija na politični oder, s kervavo rokó. Svojega vnuka in soprogo njegovo dá umoriti sè zasmehovanjem in mučenjem; proti nasprotni stranki je divjala z mučilom in mečem. Zadnjič doide tudi njo pravična osveta, l. 316. Ali z mirnim očesom je gledala stara kraljica smerti v obličje, brez tožbe, brez solzá se zgrudi, s kamenjem razbita, na tla, „s praznično dičenimi lasmi, v obleko zagrinjajoč padajoči život.“

Ko je na gerški zemlji svoj majni čas praznoval človeški duh, jela se je v Italiji polagoma iz malih začetkov razvijati silna moč, katera je pozneje z železno roko objela vso tedaj znano zemljo ter siloma vklenila v jarem svojih zakonov. Rim začne svoj zmagalni tek!

Enako, kakor v Atenah, dvigne s z malega koščka zemlje, a z drugim orodjem doseza svetovno gospostvo in ga doseže! Atene so vladale serca in duhove, Rim telesa; Atene z umetnostjo in vedo, Rim sè zakonom in mečem; Atenjani so bilo umetniki in tergovci, Rimljani kmetje, vojaki in pravniki. Poleg tega je bivalo v njih domoljubje in svobodoljubje, bival je narodni ponos. In kakoršni možje, take so bile žene. Zatorej nahajamo v starejši rimski zgodovini takoj dve slavni ženski, ki ste smert storile za čast, a s tem tudi znamenje dale imenitnim zgodovinskim premembam; té ženski ste Lukrecija in Virginija.

Silno je tlačil od l. 536—510, kakor poroča rimski zgodovinar Livij, kralj Tarkvinij „prevzetni“ mesto in ljudstvo; proti plemstvu je divjal njegov nemirni sum; ljudstvo je stiskal z davki, tlako in vojaščino; a gospostvo njegovo je bilo videti dovolj uterjeno proti mnogobrojnim nasprotnikom innjih naklepom. A pregrešna preširnost sinova pahne njega in rodovino njegovo s prestola. Pri slovesni pojedini, kjer je bila zbrana rimska „jeunesse dorée“ sproži se govoricca o poštenosti rimskega ženstva; in vsak izmed njih je hvalil in slavil krepost svoje žene. Sklenejo prepričati se z očmi. Zasedejo konje, dirjajo domóv; a sámo blago Lukrecijo, Tarkvinija Kolatina soprogo, najdejo med deklami pri hišnih opravilih; vse druge so se radovale, ko ní mož domá, pri pojedinah. Zmagala je bila Lukrecija, a vnela tudi sè svojo lepoto razuzdanemu kraljeviču v serci nečiste želje. Ko je bil njen mož na vojski, pridere mladenič po noči v njeno sobo in oskruni blago ženo. Brez solze je terpela sramoto; a drugo jutro skliče svoje sorodnike, pové jim, kaj se je zgodilo; po tem si zasadí bodalo v čiste persi, da končá oskrunjeno življenje. Njeno dejanje, njeno kervaveče bledo truplo je razserdilo ljudstvo takó, da je zgrabilo orožje, prognalo kraljevo rodovino ter na razvalinah monarhije ustanovilo prosto deržavo.

A ta republika je bila s konca samo gospostvo ene stranke, polnopravnih deržavljánov patricijske aristokratije nad zaničevanimi, stiskanimi plebejci. Nad sto let so se borili tí najprej samo za to, da se jim polajšajo najhujše težave, po tem za enakopravnost s plemstvom; krepkovoljno in dosledno, a tudi postavno in domoljubno so se vedli, tako, da je moči staviti jih v izgled vsaki opoziciji. Premagani, pobiti, niso bili poterti in slednjič so dosegli popolno zmago. A nikedar niso bili videti tako daleč od zaželenega vspeha, nikedar tako brez vsega zavetja v oblasti svojih nasprotnikov kakor leta 449., ko je terdi aristokrat Apij Klavdij, nepostavno ne pustivši iz rok decemvirske oblasti, silovito gospodoval deržavi. Tedaj je dala nježna devica, skoraj še otrok, povod k osvobodjenji terpinčenega ljudstva. Apij Klavdij namreč se je bil zagledal v Virginijo, lepo hčer Virginija, znamenitega plebejca. Napoti torej svojega klijenta, Marka Klavdija, da naj nazaj zahteva Virginijo, češ, da je hči njegove sužnje in Virginiju podtakneno dete. Prisojena kot sužnja Marku Klavdiju ne bi bila mogla uiti pohlepnosti poželjivega oblastnika. Ko je torej nekega dne Virginija šla po tergu v šolo, zgrabi jo sramotni najetnik, da bi se je siloma polastil. S težka je doseglo ljudstvo vsaj toliko, da je Apij Klavdij, pred katerega sodišče je bila privedena Virginija, razsodbo odložil do drugega dne. Takoj drugi dan je morala Virginija, ki jo je spremljal oče z veliko množico ljudstva, zopet pred sodnji stol. Tu je ponavljal M. Klavdij svojo krivo terditev; zastonj je ugovarjal poštenu oče, zastonj je postava jasno govorila za obtozenko; Apij v svoji divji strasti prisodi deklico syojemu klijentu. Oče se oberne obupajoč do ljudstva; kliče ga glasno na pomoč; a ljudstvo je brez orožja in decemviru stoje oboroženci na strani. Tu, ko je' bilo

videti vse zastoj, prosi Virginij decemvira zadnje milosti, naj mu dovoli, da se zadnjič pogovori sè svojo drago hčerjo. Pelje jo k bližnji prodajalnici, zgrabi nož, ki je ležal tam, ter ga zasadi hčeri v serec, rekoč: Ker mi ni druge pomoči, da ti rešim svobodo in čast, sprejmi jo iz mojih rok takó! Po tem, zapustivši truple zabodene device, leti, kervavo orožje v roki vihteč, po mestnih ulicah, ter unema ljudstvo, da se naj upre in jarem otrese. To se zgodi; samomor konča življenje pregrešnemu decemviru v ječi.

Ta epizoda rimske zgodovine, sama že polna tragike, ki človeku serce pretresa, našla je v poznejših stoletjih svojega slavitelja, slavnega Lesinga. Njegova Emilija Galotti je sama Virginija v novi obliki; dejanje isto, samo vnanje okolnosti primerjene pregrešnemu, ostudnemu samovoljstvu knežjih dvorov 18. stoletja. Globoko revolucionaren serd bobni po Lesingovi tragediji, ki nam grozeč kaže duh svojega časa, kakor na polji komedije Beaumarchais-jevá igra: „Figarova ženitev.“ Res je v Emiliji Galotti še zmagovita gosposka pregrešnost; toda pravično maščevanja, o kateri molči pesnik, imenuje tolikanj glasneje zgodovina: imenuje se vélika Francozka revolucija leta 1789!

Fr. Šuklje.

NAGON, ALI TUDI PREUDAREK?

(Prirodoslovna čertica.)

Prirodoslovci posebno v novejšem časi pretehtujejo, sé-li živali v svojem dejanji in nehanji dajó voditi po zgolj samem nagonu, ali morebiti pač tudi po nekakem preudarjanji?

Nagon je živalskega življenja najnižja sicer, a za obstanek živali najvažnija dušna sila, po kateri žival brez zavedanja dela to, kar hrani in vzdržuje njo samo in njen zarod. — Po nagomu žuželke posajajo jajčeca na take tvarine, kakoršnjih velikokrat same ne vživajo, ki so pa ličinkam njihovim edino primerna hrana: metulj, mali koprivar (*vanessa urticae*) n. pr. na koprive. Po nagonu pač tice od severa in juga preko sinjih gorá potujejo in nahajajo za svoje začasno hranenje ugodnejše, žarko podnebje, i. t. d.

Ali če tice gnjezdijo na kolikor mogoče prikritih mestih; če skriček (*erictus frumentarius*) v podzemne dolbine za zimo nanošenemu žitu pogrize kali, da ne izraste in se ne pokvari; če živali sploh med prerazličnimi pogajajo vselej naj ugodnejše pripomočke za svoj obstanek: ne moremo si nikakor tega razlagati samo po njihovem nagonu, marveč velja nam priznati, da živalim je pač tudi prirojeno nekako preudarjanje. —

Poletnega popoldneva pri uljnjadi gledam bučele, katerih nagon je v pravo umotvornost povišan po tem, da delajo šesterekotno-luknjičasto satovje, kakor je največ lončkov mogočih v najmanjšem prostoru. Pred žrelnicami sedé v gručah trotje, katere so izpodile bučele: Ker paša je bila opešala, novih rojev in matic, katere bi

bilo plodivati trotom, ne kaže več! Zato je zdaj trotom, kot brezposlenim žeruhom, napovedana vojska in smert.

Pred uljnjakom na tleh ima mravljinega volka (*myrmecoleon formicarius*) ličinka v prah izdolbeno, livkasto jamico. Ko mravlja iz svojega laza nesóč bubo na solnce grét, prileze po robu njenega brezzenca, začne berž opozorjena ličinka iz dna metati sipasti drobiž za mravljo, dokler se ta izpodbita vdere njej v luknjo in v že nastavljene klešče ličinkine.

Nad to grozečo luknjico je pajek križavec razpregel in ravno popravil nekoliko raztergano kolesasto mrežo, zlezal potem nazaj v najgloblji kotichek, ter kervoločno prežal iz njega.

Po steni prileze gola gosenica. Lazeč mimo pajčevine zadene malo ob njo. Pajek hipoma radovedno šine vèn pogledat, kaj je? Ali kmalu se zopet umakne, menéč pač, da ta gomazen je predebela za njegove čeljusti. Gosenica potem pleza više in više pod ostrešno zakotje, kjer visi že mnogo metaljnih mešičev, in kjer jih na prvi pogled ne zapazi vsacega priprostega kalina oko.

Zdaj pribrenči velik, kakih 8 centimetrov dolg kočokrilec (*hymenopteron*) proti koncu odebelega, rumeno in černo pasastega zadka; imenovan: osa najezdnicca (*ichneumonida*). Po kratkem preletavanji na okrog sede na gola, razhojena tla ter začne s čeljustmi tipati in dergniti po persti. Pod previsečim, trapotčevim listom ustavi se na posled ter nemudoma jame luknjo dolbsti v zemljo. Luknjica, iz katere osa preročno kruši in izmeta perstene drobtinice, poglobí se kmalu toliko, da osa vsa zleze in se skrrije vánjo. Tam notri koplje potem prostornejo dolbino, iz katere z nogami in čeljustmi peha drobiž na kupec pred luknjico.

Na enkrat prileze zopet vèn, zleti ter po kratkem obletavanji ravno narejenega berloga, kakor bi si ga hotela dobro zapomniti, odleti. V dobri četerti ure priletí nazaj — v čeljustih z veliko, golo, na pol omoteno gosenico: z ono, ki je prej lezla uljnjaku po steni. Položi jo pred izdolbeno luknjico, v katero berž sama ritinski zleze, potem pa tudi gosenico potegne za seboj notri. Kaj je pa zdaj počela ž njo, tega nisem mogel videti.

Čez nekoliko minut prileze osa zopet na dan ter berž začne poprej vèn nagomiljeno perst pehati nazaj v luknjico, dokler jo po polnem zaspe. In ko je bila luknjica že do dobrega zasuta, pobira osa še in še perstene koščke, ter jih deva ravno tjakaj na zagrebena globelo, dokler preko nje nagomili lepo zglajen grobič. Na zadnje privleče še suho, bekovo skorjico ter jo kar najličneje pogerne preko gosenčinega groba. Po tem odleti in nazaj je ní več.

Teden pozneje izgrebem gosenico. Ko jo ogledam, vidim nekoliko belih červičev, ličink, gomazeti po njenem životu.

Recimo: ta osa najezdnicca je gosenico našla po nagonu. Ali kako je svoji mladi zalegi pripravljala jo za mirno povživanje — ali ni tega delala po preudarku?

POPOTNE PESMI.

IV.

Vsi, kar rodi jih zemlja rodovitna,
Vsi drághi, ljúbi meni so narodi;
Samó, Anglež, o tebi — hud ne bodi! —
Izpoved moja taka je óitna:

Zalega vaša mi je strašno sitna;
Po svetu koderkoli pot me vodi,
Povsod okrog vas broj nebrojen brodi,
Povsod je družba vaša poglavitna.

Vas polna zlasti Švica je gorata,
Popisana v rudeči vaši knjigi. —
Da bo nam drugim enkrat na „Pilata,“

Da bo mogoče lezti nam na „Rigi“;
Zapreti vam za eno leto vrata
Naj Švica zaróti se v novi „ligi“!

V.

Tel bil je Švicarjem svobode óče;
Za to se daje njemu čast velika:
Podoba in imé tegá svetnika
Na steni potnik vídi vsake kočé.

Lokomotivi, ki z menoj ropoče.
Ime je „Tel“, in ladji tam je dika
Na čelu Tela pozlačéna slika;
V gostilno vabi „Tel“ mimó gredoče.

Češčenje to vam čast veliko dela,
Oj Švicarji! — le v serce zapisati
Ne pozabite svojega si Tela.

Po tem ne bode vam se treba bati;
In zemlja bode vsaj en kraj imela,
Da bo zavetje, dom svobodi zlati!

B. M.

JVAN ŠLAVELJ.

V.

Zve se, kako je napredoval Lavrencij Žolna.

Temotno je bilo že, ko stopita naša prijatelja v nizko sobico. Lavrencij prižge lojevo svečo in pri luči se prikažejo mnogoverstna umetna dela po steni. Tu obrazi na smeh, tam začetki nog in družih udov in tam zopet narava v svoji večni krasoti.

Na sredi tega kmečkega umetnišča pa je bilo stálo in na stalu zagernena slikarija.

„Štefan,“ reče Lavrencij skrivnostno, ter odloži svoja bremena. Učitelj Deska pa sede na lešeno klop predstalo ter čaka.

In odkrije se!

Ti pa, svrta boginja, ki si nekedaj vodila roko urbinskemu mladeniču, da je vlival življenje na platno; ki se ti je že v surovih stoletjih klanjal svet; tí zarudi ter zakrij si obličje!

Pokaže se podoba na križi. Deski se odpró usta in molčé vpira oči v novi dokaz Lavrencijeve zmožnosti.

Z bledim, ali smejajočim se obrazom visi naš izveličar na težavnem lesu, globoko se mu vriva ostro ternje v čelo; in, lahko rečemo, potoki kervi deró mu po svetem obličji. Ali ostalo telo, na katerem je poskušal Rubens in drugi svoje moči, ostalo telo je zagerneno v dolg, brezguben — talar!

„Lavrencij!“ vsklikne Deska.

„Ti meniš talar!“ reče Žolna radostno, „talar? Dolgo časa sem mislil ino mislil, káko obleko naj bi izvolil. Ino prišla mi je ta misel, dobra misel, Štefan!“

In oddahne se.

„Torej poslušaj, Deska, prijatelj Deska! Najsvetejši človek ino bog je bil naš izveličar; najsvetejši ino najbogoljubniši človek vse župnije, dejal sem, so gospod župnik ino prečestiti duhovni oče. Ino katera obleka bi bila boljša, kakor obleka najpobožnejšega duhovnega pastirja? Ino ta je — talar; ka — ne, Štefan Deska?“

„Veliko si mislil,“ priterdi mu Štefan Deska, ter se spravlja počasi nad sir, katerega mu je bil predložil prijatelj umetnik.

„Jeli, da napredujem?“

„Napreduješ, Žolna!“

Mi pa zopet opozorujemo s posebnim ponosom naše bralce, da je naš umetnik že v tedanjih surovih časih dejanjsko izvedel teorijo, katero je učil slovenski lepoznanec mnogo let pozneje, v olikanejših časih.

Sedaj sede naš mojster sam pred svoje delo in razkazuje prijatelju, vživajočemu gorenjski sir, posamezne lepote.

„Poglej, Štefan, té-le gubé, pretežavno delo!“

„Verujem, Lavrencij!“

Ali lojeva sveča je bila pogorela, zunaj je svetil mesec in Deska se je odpravljjal.

„Noč je, Lavrencij!“

„Malo poterpi, s tebo pojdem; saj vem, da mi ní še skuhal ta pritepenec. Z otroci so križi, Štefan!“

„Križi in težave, Lavrencij!“

Stopita v vežo; na ognjišči sedi Leksa in kuri.

„Leksa, ne odstavljaj prej loncev, da pridem!“

Ali Leksa ne odgovori. Prijatelja pa otideta, ter pripovedujeta si še mnogo o umetnosti, o lepih podobah in „statuvah.“

V živem pogoru dospeta do vaškega župnijskega dvora, kjer je sedel na klopi pred njim rejeni gospod župnik.

„Kaj so ti pogovori, katere imata med sabo?“ ogovori ju gospod župnik z besedami sv. evangelija.

„Oj prečestiti gospod oče in duhovni pastir!“ vikne Žolna ter se prikloni.

„V ponižnosti dober večer, gospod župnik!“ In gospod Deska sname pokrivalo z glave.

In ponižno se posadita vsak na eno stran potéčega se gospoda.

„Kakovi so bili ti pogovori, katere sta imela prej?“

„V ponižnosti, duhovni oče, govorila sva s prijateljem o slikarstvu, o statuвах in freskah.“

„Saj sem vedel, saj sem vedel!“

Žolna nadaljuje:

„O freskah in o velikanskem načertu in risu, o katerem sem mislil govoriti z vami, gospod duhovni oče in vse česti vredni gospod župnik!“

„Dobro, Žolna, dobro, mojster! Ali sedaj so skerbi. Sinoči mi je storila krava; kerti mi rijejo travnike — skerbi so, mojster Žolna!“

„I se ve!“

„In delavci,“ govori dalje duhovni gospod, „saj jih še dobiti ni. Ljudem se predobro godi, magister Deska, dobiti jih ni za dober denar in dobro pičo!“

„Sedaj je dela dosti, zares dosti,“ reče Deska.

„Jutri začnemo kositi, — bog pomagaj, dolgi travnik poleg ceste mora pasti! Svetujte mi, gospod Deska, kaj mi je početi?“

„Gospod duhovni oče,“ odgovori Deska ponižno, „v mojih mladih letih mi je pela kosa, da je bilo lepo, gospod duhovni oče!“

„Gospod Deska, gospod Deska! vi pridete,“ in s krepko roko obključi tenke perste učiteljeve.

„V ponižnosti, gospod duhovni oče!“

To trenotje porabi Žolna, da vrine svojo besedo.

„Moj načert in ris, prečestiti duhovni pastir.“

„Sedaj je čas, da ležemo; zjutraj zgodaj pričnemo, gospod Deska!“

In gospod župnik vstane, „Lahko noč!“ in zapustil ju je.

Tudi naša prijatelja se ločita. Mojster Žolna nekoliko potert, ker se mu ni posrečilo z načertom in risom. Deska pa je bil dobre volje, ker nocoj pojde v posteljo z lahko vestjo in s terdnim prepričanjem, da ga čaka jutri dobra „piča.“

Bleda luna pa je veslala po jasnem nebu smeje se; kedo bi terdil, da ni imela tehtnih razlogov, kateri so se smehom ji obdali velikansko obličje.

Lahko noč!

Emil Leon.

Z O N A.

Gospod urednik! Motite se, ako pričakujete, da vam založim v začetku svojega pisma nekoliko „komplimentov“, kakor je navada olikanim ljudem. Zarobljen človek sem, neotesan, a z dobrega, terdega lesa, da si ga kazi mnoga gerča, sem ter tija tudi kaka poka. Malo sreče bi imel v salonu na polzlem parketu med gosposkimi ljudmi, zlasti med nježnim ženskim svetom. Samo enkrat sem bil poskusil en „poklon“ — tudi jaz sem bil nekedaj mlad, bog mi grehe odpusti! — a prva poskušinja se mi je bila tako slabo posrečila, da je nisem ponovil do današnjega dne, tudi pri vas je ne ponovim, gospod urednik. Ne poznam vas sicer, vendar upam da ste pameten mož, sicer bi vam tudi ne pisaril. Ne poznam vas po obliči, poznam vas nekoliko po vaših spisih, kjer sem našel sem ter tija kako misel, katera se mi ni zdela napačna. Poznam vas posebno po glasu, in ta glas, kakor pač veste sami, vam ni posebno ugoden. Prigovor pravi, da je človeka lahko poznati po prijateljih. Imate-li kaj prijateljev, ne vem; vsaj poznam jih ne. Poznam pa vaše sovražnike, katerih imate dovolj za hišno potrebo in morebiti tudi nekoliko več, bog vam jih ohrani, vam in nam na veselje! Soditi vas moram torej „ex contrario“, po vaših sovražnikih, ali kakor vi pravite, zopernikih, in ta sodba kaže, da bi morali biti pošten mož. Vaši zoperniki so tudi meni zoperni, zatorej bi se morala midva dobro umeti. Gotovo vam je zdavnaj na jeziku nevoljno vprašanje: Kedo pa je ta človek? Ko človek prejme kako neznano pismo, pogleda najprej, kedo je podpisan. To vam je malo pomagalo. Negoda, Negoda, kedo je to, kaj je to? Tega imena ne najdete med Zvonovimi naročniki; zastonj bi ga iskali po vseh imenikih in zapisnikih, če sploh utegneta iskati. Mislite morebiti v svoji bistrournosti — to ni „poklon“, to je samo beseda, kakor je drugih več — da je ime izmišljeno, nekak „nom de guerre“, kakor veli Francoz. Mogoče bi bilo; vendar ne vem, zakaj bi Negoda ne bilo pravo, resnično ime, ime kerščenega, poštenega človeka. Slovensko je, tega ne morete tajiti; poznam nekoliko Slovencev, kateri nimajo tako pošteno slovenskega imena. S kratka: to ime je meni prav po volji, zakaj bi ne bilo tudi vam?

Kedó sem? Slovenski pisatelj nisem, to je nekaj, to vam je že morebiti nekoliko razvidno iz moje okorne pisave. Sedaj pa gotovo ugibate tako: pisatelj ni ta človek, a biti hoče; pošiljati mi misli svoje poskušinke in vaje; morebiti celo svoje nekedanje šolske naloge slovenske, svoje novele, humoreske, „pesmice;“ zavraten in terdovraten človek: hune tu, Romane, caveto! Bodite mirni gospod urednik! Ne bojte se novél; jaz nekoliko vem, kaj je novela; dovolj sem dobrih bral v raznih jezikih; za to nisem in ne bodem pisal novél; že iz tega lahko sodite da nisem čisto brezumen človek. Brez grehov nisem, pravični pade sedemkrat na dan, in jaz imam že nekoliko

čez štiri in dvajset let, kar je tudi nekaj — a med mojimi grehi ni — pesmice. Eno samo sem bil enkrat naredil; vidite, da ne pravim: „skoval“, tudi to vam priča, da nisem slovenski pesnik; naši pesniki namreč vsi „kujejo“ pesmi. oj nesrečni kovači! ne samo pesniki, tudi drobne tičice pri nas kujejo pesmi; bral sem nekje tako nekako:

Kaj ti je tica, da žaluješ,
Da tako mile pesmi kuješ?

Zakaj ne? Morebiti je mož v mislih imel tico, ki se pri nas imenuje „kovaček“, (blauspecht). Ta res prav pridno kuje s kljunom po deblu, samo da ne kuje pesmi. Zdaj vidim, da sem zašel; začeti perijodi ne vem primernega konca. Nič ne dé, saj so „anakoluti“ prav imenitni; kažejo, da je človek klasično izobražen, to je zopet nekaj. Reči sem torej hotel, da sem bil enkrat eno pesmico zveržil — bil sem namreč tudi jaz nekedaj zaljubljen; greh sicer, vendar upam, ne smerten; moja ljubezen je bila prava „platonska“ ljubezen in — brez vspeha! Ali ko preberem prvi sad svoje „muze,“ zdel se mi je tako negoden, da sem ga takoj uničil. Po tem nisem nikedar „več splezal, ali spravil se na Pegaza“, da tudi jaz enkrat elegantno govorim.

Vidite torej, gospod urednik, da nisem nevaren človek, da se vam ne bližam zavratno „z nožem pod plaščem.“ Ne bojte se torej, in berite moje pismo do konca, ako vam tako daleč seza blaga poterpežljivost. Urednik slovenskega lista treba da je poterpežljiv, ne hudomušen človek.

Zdaj, ko sem vam tako jasno razložil, kedó sem: treba tudi da vam povem, kaj sem. Različnih stanov so, kakor pišete, vaši naročniki, puščavnika gotovo ni med njimi. Da, puščavnik sem, kaj gledate, gospod? Da ne živim v „Arabije puščavi“ ne v „Sahari“, ne v oni, ki se imenuje „Gobi“, to je menda že uganila vaša bistrournost; te vam je lahko posneti že iz tega, ker pisatelj teh verstic je bral „Zvon“, kakor vidite; da bi pa vaš „cenjeni“ list imel bralce v imenovanih krajih, ne zdi se mi verjetno, brez zamere! bodi si še tako razširjen, kakor se hvalite, da bi jezili svoje zopernike. Torej morebiti na Krasu, ali v „Suhi krájiní“ ali pa na Goloven? Puščavnik na Golovcu! Zakaj ne? Prav pripraven kraj; boljšega bi si ne mogel želeti Simon Stilit ali pa — Dijogen! Vendar meni se zdi, in morebiti tudi vam, če imate toliko izkušinj, da more človek biti puščavnik tudi v največem mestu, na Dunaji ali pa v Šiški? Puščavnik je človek, kateri zase živi, kakor ga je volja; kateri vstaja in hodi spat, kader se mu zdi; jé in pije, kar se mu ljubi in kar imá, da mu nihče ne gleda v skledo, ne šteje mu požirov; kateri se smeje in joka, da ga nihče ne vpraša, zakaj! Malo se meni, kaj govore jeziki starih bab ženskega in moškega spola; ne varajo ga znanci, ne izdajajo ga prijatelji, ne boji se ženske nezvestobe, nehvaležnosti otročje; življenja valovi pljuskajo ob breg njegovega otoka, ne močijo mu nog; neznan mu je up, in strah neznan! Z mirne višine gleda človeški rod, ki pod njim gomazi in

teka in lazi — drobne živalice! Mirno gleda, kako se sujejo in davijo in koljejo za drobno drobtinico, katero bi vsak rad sam nesel v svojo hišico, sam se z njo gostil in veselil. Kratkočasno je puščavniku to opazovanje; vendar spomni se časi, da so té živalice — bratje njegovi, in tedaj se utegne zgoditi, da mu solzica, drobna solzica priigra v oko! —

Tak puščavnik sem jaz, gospod urednik!

Kaj vam hoče torej puščavnik? Gospod! Jaz nisem bil nikoli urednik, hvalo bogú! Vendar mislim si po svoji pameti, da ta stan ne more biti nič posebno prijeten, kakor ni imeniten. Oprostite, če nespametno govorim; gotovo ne iz slabe volje. Posebno težavno se mi zdi naprej na tanko premeriti in prevdariti, koliko rokopisa bode potreba za vsako številko. To vendar ní, da bi človek posamezne spise lomil, kakor ravno potreba nanaša. Spis ni klobasa, katere človek odgrizne, kolikor se mu je ljubi. Ako se čisto ne motim, godilo se je vam časi tako, ker niste „žurnalist“, kakor pravite sami; ker imate poleg uredovanje druge posle, kar pa je malo mari naročnikom, po pravici, ne zamerite! Zatorej — zdaj še le pride jedro pod debelo lupino — zatorej, gospod urednik, sklenil sem jaz, Negoda, puščavnik, recimo na Golovecu, ali kjer vam drago, pomagati vam v zadregi, „Ti, Negoda?“ Da jaz, gospod urednik! Zakaj ne? Vi imate malo prostih úr, pravite; jaz jih imam štiri in dvajset na dan, po leti in po zimi. To je nekaj! Da vas predolgo ne mudím: Sklenil sem vam pošiljati, ne gradiva, samo mašila, zagozd, ki jih vtaknete kamor treba; različne velikosti in debelosti, kakor bode nanašal prostor. Rekel sem vam, da opazujem življenje; opazujoč ní mogoče da bi človek nekoliko ne mislil. Take misli hočem zapisovati, česar nisem delal do sedaj, ne vedoč, kam bi z njimi, ter pošiljati jih vam, da storite z njimi, kar vas bode volja. Občuten nisem, ne bojim se papirnega koša, katerega imate neki tako velikega in požrešnega v kotu. Misli ne bodo duhovite, tega so vam pač dovolj že porok verstice, ki jih berete s tako blagohotno poterpežljivostjo: tudi ne bog vé kako nove; a moje bodo vse, če jih je tudi morebiti kedó drug že mislil pred mano; jaz ne zahajam zvečer na sosedovo njivo! Sisteme ne bode nič in reda; prava zmes, kakoršne vam je ravno potreba, da lahko izbirate samo po dolžavi.

Otroku je treba imena; saj veste sami, kaka preglavica je izbirati imena. Ubijal sem si glavo; treba mi je primernega in novega imena. Kar jih je dobrih, vsa so že porabljena: „Med in pelin“, „Iskre“, „Ivéri“ — to že vse drugim služi. „Zagezde“, „Zamaški“, „Zaplate“ — to je prav primerno, samo, bojim se, malo „banavzično“, česar se vi ogiblujete kakor tat beriča — sans comparaison! Zadnjič se mi vendar posreči. Našel sem imé, katerega sem prav vesel, kakor „otrok pirha!“ „Zona“ naj se imenuje ta zmes! Ne, da bi kako dvomil o vaši učenosti, vendar — človek lahko iz glave zna vse aoriste v Antigoni — Sofokljevi, ne Alfierijevi, vendar morebiti ne vé, kaj je „lunek ali pa korež.“ Nič se torej ne sramujte, če ne

veste, kaj je zona. Da ni Zona morebiti imé kake „mladolice“ deklice, ker tako prijetno zvoní, to ste menda že uganili. Znano vam je morebiti, da se zona imenuje na gorenjskem „kurja polt.“ V tem pomenu ne rabim jaz besede, bila bi tudi malo primerna, ker nočem nikogar strašiti sè svojim pisanjem. Ali ste videli že kedaj, kako se žito veje? Pleve najprej opešajo na poti, ter padajo na tla; dobro, težko zerno leti v kot; med plevami in zernjem pa je — zona (zlasti pri prosu); zernje, ki ní prav dozorelo in ní mnogo prida, a boljše je vendar nego pleve. Take bodo moje misli — naj se torej imenujejo „Zona.“ Da bi jih imenoval „Pleve“, to bi bilo vendar smešno skromno! Med zono pride časi tudi kako boljše zerno; tako bi utegnil tudi med mojimi mislimi najti bralec kako zerno, ako ní preveč razvajen.

Čemu, porečete, to dolgo besedovanje? Vidite, gospod, to so ravno pleve, za katerimi pride zona; le poterpíte. Mogoče, da vom časi tudi kako pismo pošljem, ako vam bodem imel kaj posebnega poročiti. Z bogom. Brez poklona!

Negoda.

LITERARNI POGOVORI.

Težavno, sitno je svete dajati; svét, bodi si še tako dober in blagovoljen, sprejme se malokedaj dobro. Zamera velika, malo koristi! Zlasti težko je svetovati pisateljem, pesnikom — „genus irritabile vatum“, hudomušno je pesnikov pleme! To mi je bilo znano; vendar se nisem dal plašiti, prepričan, da je človeku dolžnost govoriti, svetovati in svariti, kjer se mu vidi potrebno, naj bode, kar hoče. Že v nekedanjem „Glasniku“, potem v „Zvonu“ izrékal sem odkritoserčno svoje misli o našem slovstvu. Kaj sem dosegel? Mnogo; vse je planilo nádme; očitalo se mi je, da govorim iz gole nevoščljivosti, da podiram, ker sam zidati ne znam. Veseli me vendar, da se je mnogo preobrnilo na boljše; da so se odpravile mnoge napake, katere sem grajal. To je gotovo, da naši pesniki delajo sedaj boljše verze. Govoril sem posebno proti nemarnosti v obliki; oblika je sedaj, kakor se meni vidi, mnogo čistejša; ako je pripomogla morebiti nekoliko moja beseda, nič ne škodi. Ali oblika, da si tako važna, je vendar samo ena stran v umetnosti. Gnjiilo sadje v zlati posodi malo veselja, malo vžitka!

Težavno je svetovati pesniku, kako naj poje; še težje, morebiti celo nemogoče, učiti ga, káj naj poje. Pravemu pesniku pesmi niso igrače. Mizar mi naredi mizo, stol, klop, kar si naročim in kakor želim. Pesnik ní rokodelc, on ne poje naročenih pesmi; za god, svatovščino; nagrobnico, zdravico; žalostno, poskočno; dolgo, kratko, kakor se mu je velelo. Pravi pesnik poje, ker mora peti, česar mu je prepolno serce, kar ga teži ali veseli. To je moje staro prepričanje, tako sem nekedaj govoril, in té vere sem še sedaj.

Nikakor torej mi ni na misli, da bi našim mladim pesnikom — samo o teh govorim — delil predmete, katere naj „obdeljujejo“, kakor se delé učencem naloge: „Popis pomladi, zime:“ „Reka in človeško življenje,“ Korist gozdov,“ „Na razvalinah babilonskih — elegija!“ Žalosten pesnik, kateri vpraša: Kaj naj pojem? „Rad bi pesmico novo začel, sirota ne vem le, kako bi začel.“ Tako nekako začčenja pesnik znano Marijino pesem: meni se zdi, da mu ni bilo treba tako na glas misliti, najbolje pa — ne začeti.

Sila ni nikjeri dobra, najmanj pri petji: tudi ni potreba, da bi bil, kakor se pri nas misli, vsak izobražen človek poet.

Ne bodem torej, da se vernem na prejšnji pot, ne bodem torej odkazaval pesnikom predmetov, katere naj volijo in opevajo; to pa menda smem: namreč svetovati jim, katerih naj se ogibljejo, ako jim mogoče. „Že stari narodi so poznali ljubezen.“ S temi resničnimi besedami je začel nek nemški učitelj razlaganje lirične poezije. Kaj bi bili lirični pesniki brez ljubezni, živega, večnega vira lirični poeziji? Ne bati se, mladeniči! Pridigal vam ne bodem; v kako razmerno vam je stopiti s tem svetovnim čutom, učili vas bodo vaši roditelji, izpovedniki, verski učitelji; njih poslušajte. Moj svēt je ta: Ako že ljúbite, ljubíte na skrivnem, na dnu serca, tam naj gorí večna lučica, katero ste prižgali svojemu angelu, svojemu idealu; skrivna ljubezen najslajša ljubezen! Kaj treba vedeti svetu, keďó je vaša boginja, kake „laske“ ima, oči in usta! Kako vas „peče bolečina“, kako zdihujete po noči in po dnevi! To je gotovo vse prav imenitno in važno vam in vaši boginji. Vi ne veste kako frivolen je svet, kako terdoserčen, kako rad se posmehuje najsvetejšim čutom. Vi mu tožite svoje bolečine, kažete mu svoje rane; ta maje glavo, ta se posmehuje, tretji godernjá: Kaj meni mari? Hudoben je svet, brez serca ali pa tudi ne; vere ni, vere! Ako mi je tožil časi berač, da ni imel že tri dni „gorke žlice v želodec,“ tá, da ima petero bolnih otrók doma; vse sem jim verjél, in radodarno se mi je odpirala roka. V serce se mi je smilil drug sè strašno oteklo, s cunjami zavito nogo, drugi dan sem ga plesati videl! Sleparije je dan današnji toliko na svetu! Vse se ponareja, in mnogokrat prav dobro ponareja; ni se čuditi torej, da je svet nekako terdoveren. Ako torej ljubiš, mladenič, ljubi zase; ne izpostavlaj svojih sladkih ali bridkih čutov v posmeh tujim ljudem, ki imajo vsak svoje potrebe in opravke. Dobro vem, kaj mislite vsi, ki poslušate moje pohujšljivo besedovanje; komaj čakate, da mi sežete v besedo, da me pobijete z mojim orožjem. Odgovarjam vam, samo ne vem, ali vam bo zadostoval moj odgovor: „Ej! kmetič, to je čisto drugačno!“ Vsi ne smemo vsega; mnogo se sme, samo vpraša se, kako? „C'est le ton, qui fait la musique.“

(Konec prihodnjic.)

S.

Zvon izhaja 1. in 15. dan meseca; naročnina 4 gl. za vse leto; 2 gld. za polleta. Napis: Redaction des „Zvon“, Wien, Ottakring, Hauptstrasse 23.

Izdaje in ureduje: Jos. Stritar.

Tiskata: A. Keiss in F. Löb.